

Żywa historia Gorlic — wywiad z panią Krystyną Gumułką

Wywiad z Krystyną Gumułką dotyczący rodziny gorlickich Żydów — Engelów oraz życia w mieście przed II wojną światową i w trakcie wojny.

Krystyna Gumułka

Urodziła się 10 czerwca 1928 roku w Gorlicach. Zmarła 10 kwietnia 2019 roku. Pracowała w aptece na Zawodziu, w Czechowicach-Dziedzicach, Spółdzielni Dentystycznej w Gorlicach oraz w zespole adwokackim. W 1989 roku przeszła na emeryturę.

Wywiad z panią Krystyną Gumułką przeprowadzony 13 lutego 2017 roku przez Urszulę Karasińską (pracownicę MBP w Gorlicach) w jej mieszkaniu.

Spis treści:

- [00:00:10](#) — przedstawienie gorlickiej, żydowskiej rodziny Engel
- [00:01:20](#) — sklep kolonialny przy ul. 3 Maja
- [00:02:30](#) — Anna Engel Stark i Sura Engel — właścicielki sklepu kolonialnego
- [00:03:00](#) — Emma Drutter — córka Anny zamieszkała w Palestynie
- [00:03:40](#) — dzieci Emmy Drutter, wnuki Anny
- [00:06:30](#) — sad pomarańczowy rodziny Drutterów w Palestynie
- [00:07:00](#) — brat Emmy — L. Stark — „Żyd z fantazją niespokojnego ducha”
- [00:08:30](#) — L. Stark marynarzem (oficer handlowej floty francuskiej, podczas okupacji w marynarce wojennej Wielkiej Brytanii, po wojnie kapitan statku izraelskiego m/s Har Tabor)
- [00:11:50](#) — getto w Gorlicach, sklep siostr Engel w getcie
- [00:12:20](#) — ulica Kołtąją w Gorlicach (jedynie po niej, do poczty, mogli chodzić Żydzi z getta)
- [00:13:20](#) — 18 sierpnia 1942 r. — likwidacja getta
- [00:13:50](#) — Buciarnia — tu Żydzi czekali na transport i tu prawdopodobnie siostry Engel zostały rozstrzelane
- [00:16:05](#) — antysemityzm w Polsce to rzecz wymyślona, bowiem wszyscy żyli po sąsiedzku
- [00:17:50](#) — szkoła siedmioklasowa i stosunki z koleżankami Żydówkami
- [00:18:45](#) — nauka religii osobno, nauczycielka religii żydowskiej pani Vogel
- [00:19:50](#) — pani Vogel prowadzona z Buciarni na boczną kolejową
- [00:21:50](#) — „Jak można było ratować Żydów?”
- [00:23:15](#) — Kafłarnia p. Kadłubowskiego
- [00:24:20](#) — koniec rodziny Engelów
- [00:25:20](#) — „Obozy koncentracyjne nie były polskie!”
- [00:27:55](#) — proboszcz Litwin i jego zasługi: poszerzenie placu kościelnego, zakup organów i witraży, zabezpieczenie skarpy przy ul. Legionów (Adziu Dobrzański pomagał przy organizacji tych prac)
- [00:32:30](#) — ochronka siostr felicjanek, przełożoną siostra Beatrice — prawa ręka ks. Litwina
- [00:33:40](#) — kwiaty do dekoracji kościoła były dostarczane przez trzydzieści lat z ogrodów państwa Gumułków
- [00:33:50](#) — jasełka reżyserowane przez siostrę Beatrice wystawiane w budynku Sokoła
- [00:35:25](#) — obsada jasełek (też [00:52:50](#)): Lala Bomba najmłodszą aktorką; Przesmycki grał Heroda, Krystyna Gumułka grała wizję Heroda; Seroczyńska grała śmierć ([00:37:20](#)); Dziunia Kosibianka śpiewała Ave Maria ([00:37:50](#)); młodsza córka dr. Otęskiego, Hanka, grała Matkę Boską ([00:38:20](#))
- [00:36:20](#) — jasełka były grane przez tydzień, dwa razy dziennie, przy pełnej widowni
- [00:36:25](#) — ostatnie jasełka były wystawione w 1938 roku
- [00:39:15](#) — Maryjki (matka Ludwika Piotrowskiego ubierała Maryjki)
- [00:40:05](#) — w czasie okupacji zorganizowano Maryjki tylko raz

00:40:55 — kazania ks. Litwina omawiano w domach

00:41:55 — ks. Litwin profesorem gimnazjum

00:43:35 — przyjaźń państwa Gumułków z rodziną Żydiak — łemkowskich nauczycieli z Łosia

00:46:05 — klienci adwokata Gumułki: mieszkańcy Łosia, Rychwałdu (Owczar) przychodzili do państwa Gumułków, by kolędować

00:53:45 — chór kościelny podczas okupacji był prowadzony przez ks. Górnickiego, potem przez pana Przepiórę i pana Bartusiaka

00:55:45 — instalacja organów przez ks. Litwina i wspinały koncert prof. Rączkowskiego

Serdeczne podziękowanie dla pani Anny Wygrzywańskiej za pomoc przy poszukiwaniach osób chętnych do udzielenia wywiadu.

Zdjęcia pochodzą z archiwum Krystyny Gumułki.

Miejska Biblioteka Publiczna im. Stanisława Gabryela w Gorlicach oraz osoby udzielające wywiadów i udostępniające materiały opublikowane na www.mbpgorlice.info oraz innych stronach internetowych biblioteki, w tym stronach mediów społecznościowych MBP w Gorlicach, zastrzegają sobie pełnię praw autorskich do dalszego wykorzystania treści udostępnionych w sekcji *Świadkowie lokalnej historii*. Wyklucza się wykorzystanie opublikowanych materiałów przez osoby trzecie bez wcześniejszego uzyskania zezwolenia. Wszystkie prawa zastrzeżone ©.